

ars aemula naturae
ruimte voor beeldende
kunst

JAARVERSLAG 2021

VOORWOORD

Ondanks de Covid19-pandemie en de contactbeperkende maatregelen van de overheid kunnen we met ARS terugkijken op een mooi jaar. In mei is ons meerjarenbeleidsplan in de ledenvergadering vastgesteld en daarna zijn we hard aan de slag gegaan met verbeterplannen voor onze organisatie. Na de zomervakantie, toen de maatregelen werden versoepeld, konden we weer volop met nieuwe activiteiten en cursussen starten. Bovendien hebben we weer een aantal nieuwe leden en bestuursleden kunnen verwelkomen.

Bij de opening van de ledententoonstelling afgelopen september en daarmee de opening van het nieuwe seizoen was het heel prettig leden, vrienden en belangstellenden weer te zien en te spreken. Te merken was dat iedereen dat erg had gemist.

Dankzij inzet van actieve leden, vrijwilligers, cursisten en steun van gemeente en fondsen, hebben we samen alsnog veel voor elkaar gekregen.

Een aantal bijzondere gebeurtenissen en activiteiten wil ik hier graag noemen. Het was fantastisch dat leden belangeloos werk beschikbaar stelden voor de veiling om ARS door de financiële dip te helpen. We hebben ook weer een aantal bijzondere tentoonstellingen gehad en aan het eind van het jaar de publicatie over de discoursmethode die groepen leden gebruiken om met elkaar over hun werk te praten. In totaal hebben ruim 3500 mensen de tentoonstellingen bezocht.

Een compliment ook voor de inzet van de docenten om de cursussen ondanks de maatregelen toch zoveel mogelijk door te laten gaan, online of met inhaalmogelijkheden. Veel cursisten hebben uit waardering afgezien van het terugvragen van hun cursusgeld.

Van het cursusaanbod hebben in de eerste helft van het jaar 355 mensen deelgenomen en in het tweede deel 336. Het aanbod is inmiddels uitgebreid met een aantal workshops en kennismakingscursussen voor jongeren en als vervolg daarop zijn nu nieuwe cursussen voor jongeren in voorbereiding. De vernieuwde website kon begin 2022 online en is erg positief ontvangen. En tenslotte zijn er leuke plannen gemaakt voor activiteiten die een link hebben met Leiden City of Science 2022. Onder meer een expositie in de zomerperiode over het thema planten van leden en niet-leden en een serie workshops. We gaan er een boeiend en afwisselend jaar van maken.

Namens het bestuur, Conny Broeyer

1. ARS IN HET KORT

Statutaire doelstelling (art. 2)

“De vereniging heeft als doel:

- a. het verenigen van beeldend kunstenaars teneinde uitingen van beeldende kunst en de maatschappelijke waardering daarvoor in Leiden en omgeving te bevorderen;
- b. beeldend kunstenaars de gelegenheid te bieden zich verder te bekwamen in hun vak;
- c. het verspreiden van kennis van de beeldende kunst in Leiden en omgeving door middel van onder meer educatie en het (doen) organiseren van tentoonstellingen van leden en niet-leden;
- d. het bevorderen van het behoud van het pand voor de uitoefening van de voornoemde doelstelling en activiteiten van de vereniging.

De vereniging ARS richt zich in hoofdzaak op:

- a. het promoten van de kunstenaars en hun werk in de brede zin van het woord, onder andere door tentoonstellingen en beheer van de galerie;
- b. het behartigen van de belangen van de leden, onder andere door overleg met de gemeente;
- c. het verschaffen en beheren van de infrastructuur die voor de beroepsuitoefening van de kunstenaar belangrijk is, met name de instandhouding van het pand en de daar aanwezige faciliteiten aan de Pieterskerkgracht;
- d. het in standhouden van de academie door een kwalitatief goed aanbod van cursussen en workshops.

2. ONZE ACTIVITEITEN

Academie

Het docententeam van de Academie bestaat uit 19 kunstenaars (grotendeels ARS-leden), die garant staan voor kwalitatief goede cursussen. Het aanbod van cursussen in 2021 bestond uit 35 cursussen variërend van 1 tot 30 bijeenkomsten.

- 1 cursus tekenen algemeen
- 2 cursussen etsen en lithografie
- 2 cursussen lino- en houtdruk
- 9 cursussen boetseren
- 1 cursus glazuren
- 12 schilder cursussen
- 2 cursussen Sumi-e / Japans penseelschilderen
- 6 cursussen model en portret tekenen en schilderen

Doelgroep van ARS is de amateurkunstenaar met interesse in één of meer van bovenstaande kunstdisciplines. Het grootste deel van de cursisten is afkomstig uit Leiden en daarnaast komen er ook cursisten uit de omliggende gemeenten. Naast de reguliere cursussen werd in 2021 een talentenklas georganiseerd in samenwerking met Leidse middelbare scholen, bedoeld voor leerlingen in de leeftijd tussen 12 en 18 jaar met specifieke belangstelling voor het maken van beeldende kunst.

Het seizoen 2021/22, dat in september 2021 begon, telde op dat moment 304 cursisten, nagenoeg hetzelfde aantal als waarmee het seizoen daarvoor van start was gegaan. Daarmee

was de aanzienlijke teruggang in het aantal cursisten dat zich een jaar eerder aftekende tot stilstand gekomen. Door tussentijdse inschrijvingen en andere mutaties stond het aantal cursisten per 31 december 2021 op 336 tegen 355 cursisten aan het eind van het vorige seizoen. De teruggang in aantal cursisten in 2020 kon voor een groot deel worden verklaard uit de noodzaak van ARS om het aantal inschrijvingen te beperken vanwege coronamaatregelen die onder andere voorschreven dat cursisten onderling voldoende afstand van elkaar zouden kunnen handhaven. Daardoor konden minder cursisten per cursusruimte worden toegelaten. Ook hadden diezelfde maatregelen ervoor gezorgd dat ARS in het eigen gebouw niet de twee jaarlijkse tentoonstellingen van werk van cursisten op de gebruikelijke feestelijke manier kon organiseren. Daar gaat doorgaans een wervende werking vanuit. In 2021 golden de beperkingen waarmee we in 2020 moesten leven nog steeds en verklaren ze voor een deel de verdere lichte daling in het uiteindelijke aantal cursisten ten opzichte van 2020. De “open dagen” hadden andermaal een heel beperkt en sober karakter, waardoor een belangrijk instrument om nieuwe cursisten te interesseren maar deels kon worden ingezet.

Seizoen	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 Per 31/12/2021
Aantal cursisten	367	369	370	393	355	336

2021 was het ‘annus horribilis’ voor de Academie door de overheidsmaatregelen ter beteugeling van de verspreiding van het coronavirus. Die maatregelen hielden onder meer in dat de Academie tot half maart de deuren gesloten moest houden. Nederland was in lockdown en de gevolgen daarvan kwamen ook hard aan bij ARS. Voor docenten en cursisten was het een hard gelag om twee en een halve maand geen les te kunnen geven en krijgen. Gelukkig kon na het einde van het seizoen 2020/21 zoals dat in het cursusschema was voorzien in ieder geval een aantal lessen worden ingehaald. Enkele docenten hebben ook de lessen online gecontinueerd. Ter gedeeltelijke compensatie van verloren lessen is voorts een zomercursus van een week georganiseerd waaraan cursisten kosteloos deel konden nemen. Een aantal cursisten heeft inderdaad van die geboden mogelijkheid gebruik gemaakt.

Het afgelasten van lessen heeft ook een financiële kant. Volgens de Algemene Voorwaarden kan een cursist het ingelegde cursusgeld per vervallen les terugvorderen wanneer drie of meer lessen door ARS zijn geannuleerd. Gelukkig heeft een groot aantal cursisten van terugbetaling afgezien, waardoor ARS in staat was de docenten, die geen van allen een dienstverband met ARS hebben en als zzp’er aan ARS verbonden zijn, gedeeltelijk te compenseren voor door hen gederfde inkomsten.

Nadat in september het cursusseizoen 2021/22 van start was gegaan, bleek ARS per 20 december opnieuw gehouden om de cursussen stop te zetten toen als gevolg van een nieuwe nationale lockdown het gebouw voor de rest van het jaar opnieuw dicht moest. Eerder moesten docenten en cursisten van de avondopleidingen al worden gevraagd om vanaf 28 november die cursussen zoveel mogelijk naar de dag te verplaatsen omdat verscherpte anti-coronamaatregelen Nederland tussen 17 uur en 5 uur op slot deden. Deze nieuwe maatregelen vroegen opnieuw veel begrip van zowel cursisten als docenten.

Een lichtpuntje was in 2021 dat ARS de schilder Sam Drukker heeft weten te strikken voor het verzorgen van zijn workshop 'Lijn bestaat niet' in het eigen gebouw aan de Pieterskerkhof. Aan die workshop waarin naar model werd getekend hebben tien cursisten deelgenomen die allen na afloop zeer te spreken waren over de manier waarop Sam Drukker de workshop had ingericht. Het was een zeer intensieve dag waarin het suggereren van ruimte door middel van toon werd besproken en met krijt op papier werd beoefend.

Galerie

Van januari t/m halverwege mei 2021 was ARS gesloten vanwege coronamaatregelen. Het jaar 2021 kon derhalve niet traditiegetrouw worden geopend met werk van nieuwe leden die in 2020 waren toegelaten.

Van 13 t/m 28 februari 2021 zou ARS een bijzondere expositie over videokunst organiseren. Wegens corona kon deze tentoonstelling fysiek niet doorgaan, maar was wel digitaal beschikbaar. Er waren zes zeer diverse videowerken te bewonderen.

Op 13 mei opende ARS haar deuren weer met de expositie 'VIER' van Nina Matser. In juni volgde een tentoonstelling met beeldhouwwerken van Janine Melai en abstracte schilderijen Jan Onnekes. Deze expositie werd opgevolgd door een duo-tentoonstelling 'Unter die Haut' van Lisa van der Heijden en Allart Lakke.

In het voormalig V&D-gebouw aan de Breestraat in Leiden organiseerden de werkgroep Kunst in het Singelpark van de vrienden in het Singelpark en ARS Aemula Naturae een verkoopexpositie gebaseerd op het thema 'Grenzen en vrijheid.' Deze tentoonstelling was geopend van 26 juni t/m 25 juli. De gemeente stelde twee publieksprijzen beschikbaar. Bezoekers konden hun voorkeur achterlaten. Janine Melai – bestuurslid en lid van ARS – was een van de twee grote prijswinnaars. Haar werk is door de gemeente aangekocht en krijgt een plekje in het stadhuis.

Op zondag 19 september presenteerde Piet Franzen, lid van ARS, zijn vierdelige "Teksten", met muziek van Willem Vermaase.

Fer Hakkaart werd in 2021 80 jaar en zijn werk werd daarom in oktober op drie plaatsen geëxposeerd: bij ARS, in Museum De Lakenhal en bij Galerie Amber. Fer Hakkaart is lid van de vereniging ARS en heeft er jarenlang les gegeven.

Eind oktober t/m begin november waren er bij ARS schilderijen en collages te zien van de Delftse kunstenaar Wilma Keizer.

Henk Hannemann exposeerde van 13 november tot en met 28 november verschillend werk, waaronder assemblages, collages en het artwork voor het nieuwe album van de muzikant Anne Soldaat. Aan het begin en eind van tentoonstelling waren er muzikale optredens van Theo Sieben en Anne Soldaat.

Het jaar werd afgesloten met de groepstentoonstelling 'Discours'. Acht kunstenaars exposeerden met elkaar na 9 jaar ateliergesprekken bij elkaar. Deelnemende kunstenaars waren: Christiaan van Tol, Eliza Kopec, Joke Elzinga, Loukie Hoos, Marlies van Boekel, Marijk Gerritsma, Renée Geurts en Rob Steenhorst.

In 2021 zijn bij de zeven tentoonstellingen in de galerie gemiddeld 2 à 3 werken per tentoonstelling verkocht, waarvan 20% van de opbrengst naar ARS is gegaan. Dit heeft ARS een bedrag van ongeveer € 5.000 aan provisie opgeleverd.

Het aantal bezoekers bleef uiteraard achter bij de aantallen van eerdere jaren. Niettemin heeft ARS rond de 3500 bezoekers mogen ontvangen.

Ondanks bijna een half jaar van sluiting heeft de tentoonstellingscommissie in 2021 de draad weer vol verve en enthousiasme opgepakt. Dit vergde veel flexibiliteit en inzet van de commissieleden. Alhoewel de coronamaatregelen begin mei werden versoepeld, bleef voorzichtigheid geboden en moest er nog steeds afstand worden gehouden. En op 6 november werden de coronaregels weer verder aangescherpt. Uiteindelijk besloot het Kabinet midden december dat een volgende Lock Down weer aan de orde was. Daarom kon ook het openbare gesprek van de acht kunstenaars tijdens de Discourstentoonstelling niet doorgaan en zal de Nieuwe Ledenexpositie die begin januari 2022 stond gepland wederom uitgesteld moeten worden.

De tentoonstellingscommissie werd in 2021 gevormd door:

Annelies Brakkee

Hilde van Dijk (Portefeuillehouder uit het bestuur tot september)

Marije Mommers

Erik Romme

Christiaan van Tol

Fenny van de Wal

Marjan Waanders

Jouetta van der Ploeg (Portefeuillehouder vanaf september)

Ledenactiviteiten

Op 3 september werd een Veiling van werk van ARS leden gehouden. Ruim 50 kunstenaars namen deel. De geveilde werken hadden een totale opbrengst van € 7.000,-.

Traditiegetrouw organiseerde ARS in september in de eigen galerie aan de Pieterskerkgracht een ledententoonstelling. Het werd een zeer gevarieerde tentoonstelling met werk van kunstenaars die al lang lid zijn en werk van jonge kunstenaars die recent tot ARS werden toegelaten. De tentoonstelling werd op zondag 5 september geopend. Bij deze gelegenheid werd ook de ARS-prijs 2021 uitgereikt aan Koen de Vries voor het portret van zijn dochter. Juryleden waren Sandrine van Noort (Curator Afd. Kunstzaken LUMC), Cecile Verburg (Docent Vrije Academie) en Tanja Smit (Beeldend Kunstenaar en docent aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en de Academy of Creative Performing Arts van de Universiteit Leiden). De twee andere genomineerden waren Wilma Keizer en Tineke Jacobs.

Naast de ARS-prijs kent ARS een Publieksprijs en werden alle bezoekers aan de ledententoonstelling uitgenodigd om mee te doen aan de publieksjury. Deze Publieksprijs werd op 26 september uitgereikt aan Erik Romme. Een verrassend groot aantal bezoekers heeft de moeite genomen om een formulier in te vullen, vaak met inhoudelijke opmerkingen over hun favoriete kunstwerk of over de tentoonstelling als geheel.

ARS à la carte is de naam van een fraai doosje met 52 kunstkaarten van evenzoveel kunstenaars, allen leden van ARS. ARS à la carte was (en is) vanaf oktober te koop in de

galerie van ARS.

De opening van de groepsexpositie 'Discours' werd vergezeld door de presentatie van het boekje 'Kunstwerken op zoek naar woorden'. Het boekje is geschreven door Michaël van de Hoogheuyzen, in samenwerking met Loukie Hoos en geredigeerd door Renée Geurts.

Jeugd en kunst *YoungstARS*

Algemeen

Young stARS is een samenwerkingsproject van ARS met de scholen voor het Voortgezet Onderwijs in Leiden. In juni 2021 vond de vijfde editie van Young stARS plaats.

De expositie van het werk van de leerlingen leverde een bijdrage aan de talentontwikkeling en stimuleerde de aandacht voor de beeldende kunst op school voor leerlingen en ouders.

Net zoals in de voorgaande edities van Young stARS waren de organisatoren onder de indruk van de kwaliteit van de ingediende werken. Leiden kent veel jong talent!

Deze editie werd mogelijk gemaakt door Fonds 1818, Utopa, de gemeente Leiden, Terpentijn 4Art en de deelnemende scholen.

Deelname

Aan de editie van 2021 deden vier scholen mee: het Marecollege, het Stedelijk Gymnasium, Da Vinci College en het Bonaventuracollege met werk van 75 eindexamenleerlingen. Omdat het een ingewikkeld jaar met veel beperkende maatregelen was, wist niemand zeker of Young stARS doorgang zou kunnen vinden. Het stemt ons dankbaar dat het uiteindelijk toch gelukt is om Young stARS op een veilige manier te laten plaatsvinden.

Dit jaar coördineerde bureaumanager Malinda Clouder het project. Zij werd hierin ondersteund door bestuurslid Hilde van Dijk en vrijwilligers Jet Hendriks en Jouetta van der Ploeg.

Bezoekers

Ruim 300 mensen bezochten de tentoonstelling, waaronder veel leerlingen met hun familie en vrienden.

Prijswinnaars

Ook dit jaar was er naast de publieksjury een vakjury. De vakjury presenteerde haar bevindingen bij de opening, het resultaat van de publieksjury werd bekend gemaakt bij de sluiting.

De winnaars van de **vakjury** waren Darius de Kok, Alies Schellingerhout en Isabel Bolhuis. Daarnaast werden er vier eervolle vermeldingen toegekend aan Bregje van Exel, Alma Asarin, Mabel van de Geest en Fien Rozendaal.

De vakjury bestond uit Popeye (beeldend kunstenaar), Emma van Noort (beeldend kunstenaar) en Nicole Roepers (conservator actuele kunst Museum de Lakenhal).

De jury heeft ook dit jaar een rapport uitgebracht over haar bevindingen.

De jury vond de kwaliteit buitengewoon, in acht genomen dat de leerlingen alleen online lessen hebben kunnen volgen en veel thuis hebben moeten werken. Opvallend was de maatschappelijke relevante en vaak persoonlijke insteek van de eindexamenleerlingen.

Thema's als Black Lives Matter, de Covid19-pandemie, en gender kwamen veelvuldig terug in de kunstwerken, naast een groot aantal zelfportretten.

De prijzen voor de winnaars van de vakjury bestonden uit een prachtige schilderset en een tegoedbon voor aankoop van schildersmaterialen (dank aan Terpentijn, die de cadeaus schonk) en een bos bloemen. De winnaar van de publieksjury (Mabel van de Geest) kreeg een cursus bij ARS naar keuze aangeboden.

Optredens

Bij de opening speelde de band De Vico's. Genodigden vonden het fijn om muziek te horen. Dit kwam de sfeer ten goede.

Wijziging t.o.v. andere jaren:

In deze editie van Young stARS werd uitgeweken naar de daar bovenliggende verdiepingen en ateliers in het mooie historische pand. Daarnaast hebben de leerlingen van de deelnemende scholen deze eindexamenexpositie zelf ingericht. Uiteraard waren er vrijwilligers en docenten van ARS bij om e.e.a. in goede banen te leiden. Voorafgaand aan deze inrichting werd er een korte uitleg gegeven over tentoonstellingsinrichting aan de scholieren, waarna zij enthousiast aan de gang gingen.

Juist het gebruik maken van de bovenverdiepingen die als ateliers gebruikt worden (met aanwezige materialen/ezels et cetera), gaf dynamiek aan de expositie. De bezoekers stapten als het ware een andere wereld in. Een wereld van creativiteit, een atelierwereld.

Deze opzet bleek succesvol. De acht scholieren die meehielpen voelden zich betrokken en mede-eigenaar van de expositie. Dit bleek ook uit de opkomst bij de opening en afsluiting.

Ook de openstelling van de expositie gedurende een week, waarin twee weekenden, bleek succesvol. Andere edities betroffen slechts openstelling voor een weekend.

Kennismakingscursus

In 2021 heeft ARS voor het eerst een cursus opgezet voor jongeren van de basisschoolleeftijd om hen kennis te doen maken met ARS en met zelf kunst creëren. De cursus omvatte 5 lessen van anderhalf uur in de maanden oktober en november met 14 deelnemers. De kinderen werden uitgedaagd om iets te bedenken dat nog niet bestaat, met verrassende en indrukwekkende resultaten. Het materiaalgebruik bestond uit recycling van oude spullen die de cursisten zelf hadden meegebracht. De kinderen waren erg enthousiast over de cursus.

Een cursus voor jongeren aan het voortgezet onderwijs werd ook gepland, maar kon niet doorgaan. Er waren te weinig aanmeldingen, wat te maken had met het tijdstip van de cursus. De woensdagmiddag kwam voor middelbare scholieren niet goed uit. Volgend jaar zal de cursus opnieuw worden aangeboden, op een handiger tijdstip, waardoor deze hopelijk wel kan plaatsvinden. Vanwege het succes van de kennismakingscursus voor basisschoolleerlingen zal deze in 2022 worden gecontinueerd.

3. PUBLIC RELATIONS

In 2021 bestond de PR-commissie uit 6 personen.

Janine Melai, voorzitter	Joke Elzinga, persberichten en tekst uitnodigingen
	Petra de Haas, Instagram
	Celine van Hoek, Vormgeving
	Marijke Uittenbroek, Website

De PR-commissie richt zich op de communicatie van ARS. Het gaat om zowel de interne als de externe communicatie. Sinds Janine Melai's aanstelling als voorzitter van de PR-commissie in november 2020, is er veel veranderd in het PR-beleid. De PR moest op de schop.

Het coronavirus bepaalde heel veel in het jaar 2021. 2021 begon in lockdown sinds 14 december 2020 en duurde tot ver in het jaar, mei 2021. De commissie heeft zich georiënteerd op Zoom, Teams, Skype e.d. en raakt wel vlog gewend. Elzinga heeft op afstand gevolgd en Van Hoek volgde niet de vergaderingen maar wel de verslagen en agenda's heel precies.

Voor het gezicht naar buiten werden voor alle tentoonstellingen persberichten opgesteld en uitnodigingen ontworpen en gedrukt en naar maand-, week- en dagbladen gestuurd, naar lokale radio- en Tv-zenders en de webredacties in de culturele sector wordt ook gestuurd. Er zijn in 2021 persberichten en uitnodigingen verstuurd. De lockdown heeft veel tentoonstellingen in de wielen gereden. Er moest nogal wat drukwerk worden weggegooid. De oplagen worden goed bijgehouden. We bekijken per keer de oplagen en drukken niet meer dan de standaard 500. Vervelend genoeg is dat niet goedkoper, maar dan wordt minder weggegooid. Gaande het jaar heeft de commissie de meest duurzame en toch niet te dure oplossingen gevonden.

Er zijn plannen gemaakt om de ARS-website te vernieuwen en een deel van de vernieuwing is in 2021 ook voorbereid. Met de nieuwe website zal veel meer online gaan lopen, verwacht de PR. Uiteindelijk zal de website geld gaan opleveren en kosten verlagen. Daar bij de webbouwer zit ook de kennis om met ARS te kijken naar een eenvoudige database die zou kunnen zorgen dat onze mutaties in de administratie in een keer in alles door gaan lopen. Op de website willen we ook het aantal adverteerders, kleine sponsorbedragen gaan vergroten.

Interne communicatie

Sinds 2015 verzorgt ARS een maandelijks digitale ledenbrief met daarin het voor leden relevante nieuws over activiteiten, tentoonstellingen en de vereniging. De brief wordt verzorgd door Janine Melai, lid en bestuurslid van ARS. Inmiddels ontvangen vrienden van ARS en externe relaties de ledenbrief ook.

De cursusgids wordt jaarlijks samengesteld en gedrukt en digitaal beschikbaar gemaakt. In 2021 ging de productie van de cursusgids, die voorheen in handen van Joop Gans lag, over naar de PR-commissie. Celine van Hoek en Janine Melai gaan over de productie. In 2021 is gebleken dat ARS een fotoarchief ontbeert. Het ontwikkelen van een accuraat archief is nog niet gelukt in dit jaar, maar komt in 2022 zeker op de agenda.

Het Ars Bulletin wordt drie keer per jaar uitgegeven in een oplage van 400.

De redactie te weten Joop Gans, Fred Brandt en Christiaan van Tol hebben na de dood van Bert van der Veer, die tot zijn dood het vierde redactielid was, Renée Geurts uitgenodigd toe te treden.

De huidige website bevat naast algemene contactinformatie ook recente informatie over tentoonstellingen, informatie in tekst en beeld over de leden van ARS en een webshop voor aanmelding bij een cursus. De website ondergaat een grondige metamorfose. Het wordt

mogelijk kunst aan te bieden op de website en er zijn ook producten te koop. Voor ieder lid van ARS is er een kunstenaarspagina waarop de kunstenaar zich kan voorstellen en werk kan laten zien. Alle tentoonstellingen en projecten worden ook gepubliceerd op Facebook, Twitter, LinkedIn en Instagram. Er liggen plannen voor nieuwe onderdelen voor de website, die in fases uitgebouwd kan worden. Er is in 2022 veel meer mogelijk.

Er zijn meerdere interviews met tentoonstellende kunstenaars gehouden. Conny Broeyer en Janine Melai zaten bij Sleutelstad FM naar aanleiding van de expositie in het voormalig V&D gebouw.

De PR-commissie buigt zich over betere zichtbaarheid van de gevel van ons gebouw. Ook de bewegwijzering naar het gebouw in de binnenstad wordt onder de loep genomen. Dit is wel in gang gezet, maar loopt nog aan. De gemeente is aan zet met de bewegwijzering. Zij moet een routeplanning maken. Met betrekking tot de gevel liggen er wat plannen om nader uit te werken. Ook verkennen we de mogelijkheid om meer parkeerruimte voor fietsen aan de straatkant te krijgen. We willen het plein graag gaan benutten als expositieplaats en in de zomer zou men er iets leuker buiten moeten kunnen zitten. Door de poort zou een uitnodigend beeld moeten ontstaan.

De naamsbekendheid is ook opgepakt in 2021. De expositie in het voormalig V&D-gebouw samen met Leidse kunstenaars die zich aansloten was een groot succes. We konden vaak uitleggen wat ARS is en wat we beogen. Cursusgidsen werden daar gretig afgenomen.

We ontwikkelden ARS à la Carte. Van 300 kaartdoosjes met briefkaarten van 52 leden van ARS werden er tot nu toe 167 verkocht. Daarmee is deze actie uit de kosten. We willen in 2022, indien het restant vóór de zomer verkocht is, na de zomer een nieuw project starten. Te denken valt aan een kalender.

Draagtasjes met ons logo beginnen zo nu en dan op te doemen in ons straatbeeld! Voor het jaar 2022 wensen we vooral dat de pandemie beheersbaar wordt. Op 18 december 2021 ging Nederland opnieuw in lockdown. ARS kan de inkomsten niet missen. Voor de PR ligt de opdracht er om te kijken wat we nodig hebben om meer online te gaan exposeren.

4. GEBOUW

Inleiding

In 2021 is in grote lijnen het beleid met betrekking tot normaal onderhoud en kleine aanpassingen van de afgelopen jaren in overleg met de gemeente als eigenaar van het gebouw voortgezet.

Zo is de trapleuning tussen de eerste verdieping en de zolder, waarvoor afgelopen jaar bij de gemeente toestemming is gevraagd, aangebracht. Vanwege de veiligheid was deze trapleuning nodig. Daardoor kan deze trap intensiever gebruikt worden en dat was nodig, vanwege de maatregelen rond corona.

In oktober ontstond een grote lekkage aan ons dak. De oorzaak was door de wind verschoven dakpannen. Het water dreigde via het grote schilderlokaal het monumentale plafond in de Saeghmolenzaal te beschadigen. Vanwege de urgentie heeft ARS zelf een

aannemer ingeschakeld om het lek zo snel mogelijk te dichten. Voor zover na te gaan is er gelukkig geen schade aangericht aan de monumentale kastenwand en het plafond. Begin volgend jaar zal nog een uitgebreidere inspectie van het dak volgen en zullen reparaties aan het dak plaatsvinden om een calamiteit zoals in oktober plaats vond te vermijden.

Verder heeft het afgelopen jaar in het teken gestaan van de toekomst. Daarin past een consistenter planmatig onderhoud en een beter en duurzamer gebruik van ons gebouw. Daarnaast is het initiatief genomen voor een academiegalery waarbij de aandacht wordt gevestigd op onze bijzondere prenten-en schilderijcollectie en de verzameling gipsmodellen.

Meer-jaren onderhoudsplannen

Op grond van het meer-jaren onderhoudsplan (MJOP) van de gemeente voor ons gebouw aan de buitenzijde en installaties is een concept MJOP gemaakt voor het onderhoud aan de binnenkant. Hierbij valt te denken aan binnen-schilderwerk, stucwerk en reparaties aan timmerwerk. De kosten hiervoor komen vanaf oktober 2020 voor rekening van ARS. Ook komen de servicekosten voor de installaties vanaf die datum voor onze rekening.

Werkgroep huisvesting

Voor het onderzoek naar een beter en duurzamer gebruik van ons gebouw is in juli 2021 een werkgroep in het leven geroepen, waarin personeel, leden en de docenten van ARS zijn vertegenwoordigd. Na inventarisatie van het huidig gebruik, de afmetingen van de ruimtes zijn de wensen van ARS geformuleerd. Die betreffen meer zichtbaarheid van ARS, vergroting van sommige ruimtes, het toevoegen van toiletten en het verbeteren van de toegankelijkheid. Er is een aantal voorstellen ontwikkeld die in het voorjaar aan de leden worden gepresenteerd.

Academiegalery

In het voorjaar na een schenking uit de erfenis van Lucas Verkoren werd weer eens duidelijk dat ARS inmiddels in de loop der eeuwen een grote eigen collectie heeft verzameld, die helaas praktisch onzichtbaar is. De collectie is grotendeels in langdurig bruikleen bij de Lakenhal (ca 30 schilderijen en terracotta) en bij het Prentenkabinet van de Universiteit (ruim 300 prenten) ondergebracht. Daarnaast is er in ons gebouw ook aan aanzienlijke collectie gipsen beelden aanwezig. Ooit waren er plannen om een selectie daaruit tentoon te stellen in het trappenhuis. Zo ontstond de gedachte om naast deze beelden ook de collecties in beheer bij de Lakenhal en het Prentenkabinet meer zichtbaar en tastbaar te maken met als thema "Academie". Het zal gaan om een beperkte, representatieve selectie schilderijen, prenten en gipsen beelden getoond in het grote trappenhuis. Na consultatie van de leden op 12 november j.l. tijdens de ledenvergadering is besloten deze ideeën verder uit te werken.

Verhuur

Evenals vorig jaar heeft er door diverse Corona-maatregelen en de lockdowns er in 2021 nauwelijks verhuur plaatsgevonden. Omdat we meer inkomsten nodig hebben om de vaste kosten te dekken zal daar komend jaar extra aandacht aan worden besteed.

5. VERENIGING, BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuur taken en samenstelling

ARS heeft eind 2021 een bestuur bestaande uit 8 personen. Elk bestuurslid heeft een eigen portefeuille en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het afgesproken beleid. De taak en rol van het bestuur brengen met zich mee dat bestuursleden zich concentreren op de (strategische) beleidsontwikkeling, controle op de uitvoering en verantwoording aan de ledenraad.

De uitvoerende taken in een portefeuille zullen de komende periode zo mogelijk steeds meer worden gedelegeerd aan betaalde krachten, indien mogelijk aan vrijwilligers en daar waar specifieke expertise nodig is, aan een extern bedrijf.

In 2021 deden zich weer de nodige wijzigingen voor in de bestuurssamenstelling. In de meivergadering is Jan Scholtens benoemd voor de portefeuille Gebouw. Daarmee volgt hij Gerben Ferwerda op, die in verband met persoonlijke omstandigheden in december 2020 was afgetreden. Bert Kienjet en Kiem Hwa Tjan traden in de meivergadering af als bestuurslid in verband met gezondheidsredenen. Kiem is enkele maanden later overleden. Peter Schoof en Hilde van Dijk werden in de mei-vergadering herbenoemd voor drie jaar. Peter is vervolgens tot penningmeester benoemd en heeft tijdelijk de secretarisfunctie met hulp van andere bestuursleden waargenomen. Hilde van Dijk heeft in het najaar besloten toch te stoppen met haar bestuurslidmaatschap. Het was zoeken naar enthousiaste en geschikte opvolgers.

Op de ledenvergadering van 12 november zijn Laura van Kins, Jouetta van der Ploeg, en Hans Schuitmaker benoemd als bestuursleden. Voor de portefeuille tentoonstellingen Jouetta van der Ploeg, voor de portefeuille ledenactiviteiten Hans Schuitmaker en voor de secretarisfunctie Laura van Kins.

In 2021 werd maandelijks vergaderd; in de eerste maanden per digitale communicatiemiddelen, en later in de bestuurskamer of de Stijkkamer. Vaste agendapunten zijn de financiën, plannen en ontwikkelingen op het gebied van de Academie, huisvesting, tentoonstellingen, ledenactiviteiten, en PR. Bureau manager Malinda Clouder was tevens aanwezig bij de vergaderingen.

Overzicht bestuurssamenstelling per 31 december 2021

	Portefeuille
Conny Broeyer	Voorzitter
Peter Schoof	Penningmeester
Laura van Kins	Secretaris (vanaf november 2021)
Paul Minnebo	Academie
Jouetta van der Ploeg	Tentoonstellingen (vanaf november 2021)
Jan Scholtens	Gebouw (vanaf mei 2021)

Hans Schuitmaker	Ledenactiviteiten (vanaf november 2021)
Janine Melai	Communicatie en PR

Beleidszaken

Leden en nieuwe leden

Twee leden zijn overleden in 2021: Frans Kokshoorn en Bert van der Veer. Er zijn vier nieuwe leden toegelaten: Sjef Oltheten, Franceline Pompe, Robbert van Strien en Renée de Vries. Vier leden hebben hun lidmaatschap opgezegd.

Medewerkers per 31 december 2021

Bureaumanager Malinda Clouder voor 32 uur per week - Barbeheerder Annemarie van der Vlist voor 7 uur per week - Barbeheerder Vic van Tienhoven voor 12 uur per week.

De volgende werkzaamheden zijn nu uitbesteed aan externen:

- schoonmaken gebouw (Fa. Keimpe)
- verrichten van klussen die niet door vrijwilligers gedaan kunnen worden
- de financiële administratie (Zirkzee Accountants)

Vrijwilligers

ARS kent, buiten het bestuur, relatief veel vrijwilligers, ongeveer 80. Ca. 70% procent is lid van de vereniging 30% is geen lid en dus echt vrijwilliger. De meeste vrijwilligers zijn actief in de commissies van ARS. De vrijwilligers ontvangen geen vergoeding. Zo is er een tuinploeg die de tuin en binnenplaats onderhoudt. De ploeg bestaat uit twee leden en een vrijwilliger. Commissies. Voor het ontwikkelen en uitvoeren van alle noodzakelijke werkzaamheden is een vereniging aangewezen op haar leden en vrijwilligers van buiten. De commissies dienen mede ter ondersteuning van de diverse portefeuilles van het bestuur. In de bijlage is een overzicht van de diverse commissies opgenomen.

Omgaan met Coronabeperkingen

Covid 19 heeft voor ARS ook in 2021 de mogelijkheden voor activiteiten flink beperkt en ook geleid tot afname van het aantal cursisten. Dit had enorme financiële consequenties. Het bestuur heeft steeds de contactbeperkende regels van de Rijksoverheid gerespecteerd. Dat heeft ertoe geleid dat tot en met mei geen exposities en cursussen in het gebouw hebben kunnen plaatsvinden en dat de mogelijkheden daarvoor in de laatste twee maanden van het jaar en met name tijdens de laatste lockdown beperkt waren. We hebben de consequenties van de beperkende maatregelen van de Rijksoverheid steeds zo goed mogelijk doorgesproken met de docenten en in overleg met hen gezocht naar oplossingen. Enkele docenten zijn gestart met online lessen en in de zomer zijn inhaallessen aangeboden. Cursisten hadden de mogelijkheid cursusgeld terug te krijgen. Een deel van de cursisten heeft daarvan afgezien ten behoeve van een compensatie voor de docenten. Veel exposities moesten helaas worden uitgesteld.

Maximaal mogelijk maken activiteiten en ontmoetingen

Het bestuur heeft zich met de commissies maximaal ingespannen om na de versoepeling van maatregelen zo snel mogelijk weer activiteiten op de rails te zetten en dat is in de zomer en met name het najaar heel goed gelukt.

Veel aandacht is besteed aan het bekend maken dat er na de zomer weer activiteiten zouden starten en het organiseren van bijeenkomsten. Die zijn vooral buiten georganiseerd in verband met het verminderen van de besmettingsrisico's.

De exposities van Young stARS en de cursus en expositie van de Talentenklas waren de eerste successen. Daarna de zomerprogrammering met workshops en inhaalcursussen.

De tentoonstelling in het voormalige V&D-gebouw, waaraan veel ARS-leden meededen, was een groot succes. En vervolgens speciale bijeenkomsten voor de vrijwilligers en leden om hen te bedanken voor hun inzet en te informeren over de nieuwe plannen. De ledententoonstelling heeft volop aandacht gekregen met een juryprijs en een publieksprijs en de Kunstroute is ook goed bezocht. Ook konden de cursussen in het najaar gelukkig weer starten in het ARS-gebouw.

Het was heel fijn dat vanaf juni tot en met oktober weer veel activiteiten door konden gaan en dat we na de zomer weer voluit aan de slag konden met tentoonstellingen en cursussen. Alle betrokkenen hadden daar veel behoefte aan. Het is toch heel anders dan de communicatie online en veel activiteiten konden niet of in elk geval minder goed online plaatsvinden. We moesten nog wel rekening houden met de afstandsvoorschriften, maar daarvoor was veel begrip en medewerking.

Financiële uitdagingen

Zoals te begrijpen is het bestuur veel bezig geweest met het creatief omgaan met de beschikbare middelen. Door de beperkingen waren de inkomsten veel lager dan gewoonlijk en was het lastig op kosten te besparen. Gelukkig bleven veel cursisten ARS steunen door af te zien van restitutie van cursusgeld. En heel bijzonder was de steun van de leden die hun werk gratis beschikbaar stelden voor een veiling. Daarmee hebben ze ARS goed gesteund en het mogelijk gemaakt toch beperkt door te gaan met de nodige investeringen, onder meer in de website.

Beleidsplan 2021-2024

In mei is het Beleidsplan 2021-2024, waaraan we al geruime tijd werkten, aan de leden gepresenteerd. De ledenvergadering heeft daar voluit steun aan gegeven. De plannen zijn vervolgens opgepakt en de eerste resultaten zijn inmiddels geboekt. Daarover is meer te lezen in de rest van dit jaarverslag.

Om toch een aantal speerpunten te noemen:

- een meer afwisselend programma bieden, waarbij de leden meer betrokken zijn;
- uitbreiden van het aanbod voor jongeren;
- het verbeteren van de bekendheid met de activiteiten van ARS in de stad om meer mensen er gebruik van te laten maken;
- een meerjarenplan ontwikkelen voor het gebouw en de inventaris.

In 2021 is het programma uitgebreid met workshops in de zomerperiode. We hebben in het kader van Verwonder om de Hoek een kennismakingscursus verzorgd voor kinderen van de basisschoolleeftijd. Er is veel gedaan aan de verbetering van de PR en een start gemaakt met de vernieuwing van onze website. En er is een werkgroep gebouw opgericht, die een meerjarenplan heeft voorbereid.

Om de onderlinge samenwerking te verbeteren en de taakverdeling te verhelderen is een eerste bijeenkomst georganiseerd met vertegenwoordigers van de commissies.

Overleg met de gemeente Leiden

Met de gemeente is enkele malen, voornamelijk digitaal vergaderd. Gesprekken over de nieuwe huurovereenkomst met de gemeente Leiden hebben een nieuwe wending gekregen. Inmiddels heeft de gemeente aangegeven dat de huurprijs niet op basis van de commerciële waarde bepaald hoeft te worden, maar dat een prijs op basis van de kosten voor de gemeente als alternatief wordt onderzocht. Het bestuur heeft ten behoeve daarvan onderzocht hoe de financiële bijdrage van de gemeente aan ARS zich over de laatste tien jaar heeft ontwikkeld. Daaruit is te zien dat die bijdrage enorm is verlaagd en heeft het bestuur de gemeente gevraagd extra ondersteuning te geven om de activiteiten te kunnen continueren. De gemeente zou graag zien dat het gebouw door meer partijen zou kunnen worden gebruikt en daarmee kunnen de kosten beter worden verdeeld. Maar om dat mogelijk te maken zijn eerst investeringen in het gebouw nodig.

6. GESCHIEDENIS ARS

ARS staat voor de actuele beeldende kunst in de stad en wil zeker geen museum zijn. We zijn ons echter terdege bewust van de traditie waarvan we deel uitmaken. Daarom heeft ARS een historische commissie. Naast een lid zitten hierin 5 niet-leden als vrijwilliger. De geschiedenis van ARS, de leden sinds de oprichting in 1694, de eigen collecties (deels in bruikleen bij de Lakenhal en het Prentenkabinet van de Universiteitsbibliotheek), de geschiedenis van het gebouw en de rol van ARS in de voorgaande eeuwen in onze stad worden hier bestudeerd en in kaart gebracht waaronder, voor zover mogelijk, de reconstructie van alle leden.

7. VRIENDEN VAN ARS

ARS heeft momenteel rond de 50 vrienden die jaarlijks minimaal €35,- doneren. De geplande vriendenbijeenkomst heeft niet door kunnen gaan in verband met de coronamaatregelen.

8. FINANCIEN

Financiële administratie

Sinds 2019 wordt de financiële administratie van ARS gevoerd door administratiekantoor Zirkzee. Daarmee is de expertise rond zich steeds wijzigende wet- en regelgeving geborgd en is verdere professionalisering van de financiële administratie mogelijk geworden.

ARS heeft een relatief eenvoudige administratie die wordt bijgehouden door de bureaumanager en de penningmeester (facturen invoeren en betalingen verrichten). Dit is volledig geautomatiseerd. Het administratiekantoor berekent de salarissen, voert de Btw-administratie, controleert en corrigeert deze. De penningmeester stelt de begroting op en rapporteert maandelijks aan het bestuur, waarbij er een vergelijking is met de begroting.

Exploitatie 2021

	Begroting 2020		Exploitatie 2020		Begroting 2021		Exploitatie 2021	
	€	€	€	€				
Opbrengsten								
					125.00			
Inkomsten academie	95.000		123.688		0		100.085	
Subsidie Gemeente	34.587		57.000		35.175		44.925	
Subsidie CJP	0		0		0		475	
Subsidie YoungstARS	0		0		7.000		7.150	
Talentenklas	0		5.150		0		7.753	
Subsidie RO (NOW en TOGS)	8.000		4.000		0		0	
Contributies	11.000		7.472		12.600		11.418	
Inkomsten koffiekamer	5.800		6.692		8.000		5.847	
Inkomsten lesmateriaal	600		1.344		0		1.047	
Inkomsten verhuur gebouw	2.800		554		2.000		119	
Inkomsten galerie	6.000		6.060		5.920		7.915	
Inkomsten advertenties	0		160		0		0	
Overige inkomsten vereniging	14.380		25		11.650		7.354	
		178.167		212.145		207.345		194.087
Directe kosten								
Honoraria	51.650		55.480		71.450		53.507	
Kosten galerie	800		0		1.850		0	
Kosten academie	7.000		8.625		0		5.399	
Kosten lesmateriaal	1.500		617		2.500		3.881	
Kosten koffiekamer	2.100		1.315		1.750		1.921	
Ars bulletin en drukwerk	0		666		0		659	
		63.050		66.703		77.550		65.367
		115.117		145.442		129.795		128.720
Overige kosten								
Personeelskosten	52.850		57.312		54.100		50.420	
Huur pand	28.500		28.148		28.095		29.583	
Energiekosten	14.850		14.948		15.250		16.374	
Overige huisvestingskosten	9.800		11.020		11.500		7.819	
Algemene en kantoorkosten	20.650		18.449		25.000		23.673	
		126.650		129.878		133.945		127.869
Overschot/ Tekort (-)		-11.533		15.564		-4.150		851
Financiële baten en lasten		0		-500		0		-706
		-11.533		15.064		-4.150		146
Bijzondere resultaten								
Bijzondere baten	0		0		0		0	
		0		0		0		0
Exploitatieresultaat		<u>-11.533</u>		<u>15.064,12</u>		<u>-4.150</u>		<u>145,83</u>

ARS prijs 2021

Toelichting exploitatie

Algemeen

De cijfers van de exploitatie 2021 zijn afgezet tegen de herziene begroting die in september 2020 is vastgesteld. De herziening was o.a. nodig in verband met de overheidsmaatregelen tegen het coronavirus die grote invloed hadden op de exploitatiecijfers van ARS. Volgens de bijgestelde begroting zou het verwachte tekort beperkt kunnen worden tot € 4.150 hetgeen gefinancierd zou kunnen worden met een beroep op de 'voorziening liquidatierisico' van ca. € 20.000.

Vergelijking van de uitkomsten van 2021 met de cijfers van de herziene begroting laat zien, dat zowel de inkomsten als de kosten nog een stuk lager uitkwamen dan begroot. Het effect van de coronamaatregelen was in 2021 groter dan in 2020. Door sterk te bezuinigen en extra inkomsten o.a. door extra subsidie van de gemeente Leiden, zijn we 2021 zonder al te grote kleerscheuren doorgekomen.

Opbrengsten

Het normale cursusseizoen loopt van september tot aan de tweede helft van april. Door coronamaatregelen moesten de cursussen in een kleinere samenstelling worden gegeven (minder cursisten per cursus). Daarnaast heeft in 2021 restitutie plaatsgevonden van cursusgelden aan cursisten die (delen van) hun cursus moesten missen door een stop van de cursussen en andere beperkende maatregelen (avondklok). Al met al betekent dit dat de inkomsten uit cursusgelden met ca 20% afnamen.

Verdere tegenvallers waren de inkomsten uit verhuur gebouw en uit de koffiekamer. Door de lockdown en de 1,5 meter afstand maatregel kwamen de inkomsten uit koffiekamer zo goed als stil te liggen. Inkomsten uit verhuur vielen weg o.a. door de oproep om 'thuis' te gaan werken en meetings en vergaderingen zoveel mogelijk digitaal te doen.

Door de leden zijn twee initiatieven genomen om de financiën te verbeteren. Er is een veiling gehouden, waarbij leden kunstwerken ter beschikking stelden. De opbrengst was ruim € 7.000. Daarnaast is een setje kaarten gemaakt, bestaande uit 52 (ansicht)kaarten met afbeeldingen van 52 leden van ARS. De opbrengst was ruim € 1.600.

Dankzij deze initiatieven en een extra subsidie van de gemeente Leiden van € 8.500 heeft ARS het jaar met zwarte cijfers kunnen afsluiten.

Directe kosten

Dit zijn in principe variabele kosten. Omdat de docenten zzp'er zijn en inkomsten misten door vervallende cursusdelen, heeft het bestuur in de zomer van 2021 besloten tot verstrekking van een – naar rato – vergoeding hiervoor. Daardoor liggen deze kosten op het niveau van 2020, toen overigens eveneens doorbetaling van de wegvallende uren (tijdens de eerste lockdown) plaatsvond.

Overige kosten

Dit zijn in principe vaste kosten. Ook de vaste medewerkers zijn in de diverse lockdowns van ARS doorbetaald. Wat de huisvestingskosten betreft zijn alleen de noodzakelijke zaken

uitgevoerd. Ook zijn enkele kosten gemaakt voor het 'coronaproof' maken van het gebouw.

Toelichting resultaat

Over het jaar 2020 had ARS een positief resultaat van € 15.064. In overleg met de gemeente Leiden, waarvan in dat jaar een flink bedrag aan extra ondersteuning was ontvangen, is in 2021 besloten dat dit bedrag zou worden toegevoegd aan een in te stellen post 'Groot onderhoud', bedoeld voor onderhoud aan de binnenzijde van het gebouw. Zulks vooruitlopend op een nieuwe huurovereenkomst met de gemeente Leiden, die het pand bezit en aan ARS verhuurt.

Het positieve exploitatiesaldo van 2021 ad € 145 is toegevoegd aan de voorziening liquidatierisico die per ultimo 2021 bedraagt: € 20.145.

BIJLAGE COMMISSIES EN ERELEDEN

Ereleden

ARS kent drie ereleden: Thea Bergman, Joop Gans en Rob Steenhorst.

Overzicht commissies

Commissie	Aantal leden
Academie	2
Werving en toelating	9
Ledenactiviteiten	1
PR	6
Tentoonstellingen	8
Verbouwing huisvesting	6
Redactie ARS-bulletin	3
Tuinploeg	2
Geschiedenis ARS	5
YoungstARS	3
ARS bibliotheek	2